

en de ontwikkeling in haar dichterlijken neerslag onderzoekt en beschrijft. Het resultaat van dit toetsen aan een meervoudige norm is doorgaans een anthologie, waarin men naast een beperkt aantal voortreffelijke verzen een flinke dosis mediocriteiten aantreft, waardoor bovendien het beeld van de onderzochte periode meestal slechts weinig rijker, scherper en genuanceerder wordt. Smit heeft zich bij het samenstellen van zijn anthologie gelukkig niet op dit standpunt gesteld en in dit deel van zijn boek eenvoudig „een aantal der mooiste verzen” bijeengebracht, kennelijk uitgaand van de m.i. zeer juiste opvatting, dat een goed gedicht doorgaans minstens zoo teeknend voor een algemeener geestesgesteldheid is als een middelmatig of slecht.

Wie de hier gebundelde gedichten leest, zal onmiddellijk inzien, dat zij met zorg en inzicht gekozen zijn. Hij vindt bovendien, zelfs wanneer hij eenigszins met de materie vertrouwd is, ongetwijfeld veel nieuws.

De hoofdzaak is echter volgens den opzet de beschouwing die men vóór de bloemlezing afgedrukt vindt: een uitvoerig, goed geschreven, helder doordacht en grootendeels overtuigend betoog. Ik voor mij had gaarne het litterair-critische element wat genuanceerder gezien, doch waar dit in Smit's beschouwing slechts een ondergeschikte betekenis heeft, vormt dit manco geen ingrijpend gemis. Ik heb dan ook tegen de door Smit e.a. gevolgde methode slechts één, maar voor mijn gevoel belangrijk bezwaar: zij kenmerkt zich door een vrijwel volkomen afwezigheid van psychologie. Men krijgt een goed beeld van de religieuze ideeën, gevoelens en overtuigingen, die het behandelde

tijdperk hebben beheerscht, een niet minder helderen indruk van hun neerslag in de poëzie, maar geen impressie zelfs van de menschen, in wie dit alles zich, strijdend en versmeltend, voltrok. Toch waren zij, schepers en exponenten, de figuren waarin de tijd gestalte aannam. Litteratuur-historie is een vorm van cultuur-geschiedenis, en de eenige methode om een stuk beschaving — in dit geval in haar religieus karakter, voor zoover het zich poëtisch verwerkelijkt heeft — te laten herleven is deze, dat men behalve de algemeene tendenties ook de individueele figuren doet zien, in de wisselwerking die tusschen beide factoren bestaat. Deelt men deze opvatting niet, dan zal men de beschouwing van Smit vermoedelijk met volledige instemming lezen, maar zelfs al erkent men de juistheid van het hierboven genoemde bezwaar, men dient hem dankbaar te zijn voor zijn belangwekkend en in menig opzicht baanbrekend werk.

H. Marsman

J. K. van Eerbeek, *De Doeve*, 's-Gravenhage, D. A. Daamen's U.M.

Van den jong gestorven Van Eerbeek is dit een nagelaten werk. *De Doeve*, ook wel *Dufien*, Duifje genaamd — want zijn stadhuisnaam is Gerrit Duif — is een achterbuurtjongen in Nederland's Oostelijke contreien en dit boek verhaalt ons zijn jeugd, van zijn allerprilste dagen tot hij, vrijwel volwassen, zijn boekdrukkersdiploma op zak heeft. Bovenal is het het relaas van zijn schelmenstreken — en deze zijn vele — waardoor het ons onwillekeurig aan Ernest Claes' *De Witte*, het verhaal van dien anderen loozen schelm, her-